

HANKASALMEN PERHEPALVELUOPAS

Arvoisa lukija, kädessäsi on Hankasalmen perhepalveluopas.

Perhepalveluoppaassa on tietoa kuntalaisille tarjolla olevista kunnan, seurakunnan, järjestöjen ja valtion palveluista.

Oppaassa vastataan keskeisiin lapsiperheitä askarruttaviin kysymyksiin ja tarjotaan yhteystietoja lisäkysymyksiä ja asioiden edelleen selvittelyä varten.

Oppaaseen liittyvät kehittämis ehdotukset ja päivitystiedot voi toimittaa sosiaalitoimistoon (014) 2671 424.

HANKASALMEN PERHEPALVELUT

SISÄLLYSLUETTELO

PERHEEN PERUSTAMINEN	4
Mistä löydämme kodin?	4
Mietimme perheen perustamista – avo- vai avioliitto?	5
Vauva vai ei?	7
Meistä tulee vanhempia – mitä teemme?	7
Mikä lapselle nimeksi	8
Vauvaa ei toiveista huolimatta kuulu – mitä nyt?	9
Haemme adoptiota - miten liikkeelle?	9
LAPSENI KASVAA JA KEHITTYY	10
Kasvun ja kehityksen seuraaminen ja tukeminen	10
Lapseni sairastuu – mistä apua?	10
Jos perheessämme on vammaisen lapsi, mistä apua?	12
Huolestuttaako lapsesi hyvinvointi?	13
APUA JA TUKEA ARKEEN	14
Lapseni tarvitsee leikkikavereita – mistä heitä löydän?.....	14
Haluan tavata muita lapsia ja vanhempia – missä heitä voin tavata?	14
Tarvitsen tukea vanhemmuuteen – mitä tarjolla?.....	14
Maahanmuuttajaperheiden palvelut – mitä teemme, mistä apua?	16
PÄIVÄHOIDON VAIHTOEHDOT	17
Menenkö töihin vai jäänkö hoitamaan lastani kotiin?	17
Tukea lapsen kasvatukseen – päivähoito kasvatuskumppanina.....	18
Lapseni on syksyllä esikoululainen – mitä minun pitää tehdä?	18
KOULUIKÄINEN LAPSI	19
Lapseni lähtee kouluun - mistä liikkeelle?	19
Olen töissä - miten koululaiseni pärjää aamulla ja iltapäivällä?	20
Kesälomani alkaa vasta elokuussa – miten järjestän koululaiseni kesän?.....	20
Koulun tuki oppilaille ja vanhemmille	21
PERHEESSÄNI ON HUOLIA	23
Rahat eivät riitä elämiseen – mistä apua?	23
Tarvitsen lomaa, mutta rahat eivät riitä – onko kotilomalle vaihtoehtoa?	24

Yllättävä kriisitilanne perheessä – miten saan apua?	25
Mieli järkkyy, perhe kärsii – mistä tukea ja apua?	27
Päihteiden käyttö on ongelmallista joko itselläni tai läheiselläni - mistä saamme apua?	28
Perheessämme on väkivaltaa – minne soitan, mitä teen?	29
Parisuhde rakoilee – avioero uhkaa.....	29
Avioero on edessä – miten menetellä?	29
VAIHTOEHTOJA VAPAA-AJAN VIETTOON	30
Lapseni haluaa harrastuksia – mitä mahdollisuuksia paikkakunnalla on?	30

PERHEEN PERUSTAMINEN

Mistä löydämme kodin?

Hankasalmen kunnan **vuokra-asunnoista** löydät tietoa ja hakulomakkeet internetsivuilta www.hankasalmi.fi > Asuminen > Asunnot > Vuokra-asunnot. Lisätietoja asunnoista saat p. (014) 2671 239.

Paikallislehdessä (Hankasalmen Sanomat) voit löytää myös vuokrattavia tai myytäviä yksityisiä asuntoja.

Rakentamiseen ja rakennusvalvontaan liittyviä ohjeita löydät kunnan internetsivuilta www.hankasalmi.fi >Asuminen > Rakentaminen.

Mietimme perheen perustamista – avo- vai avioliitto?

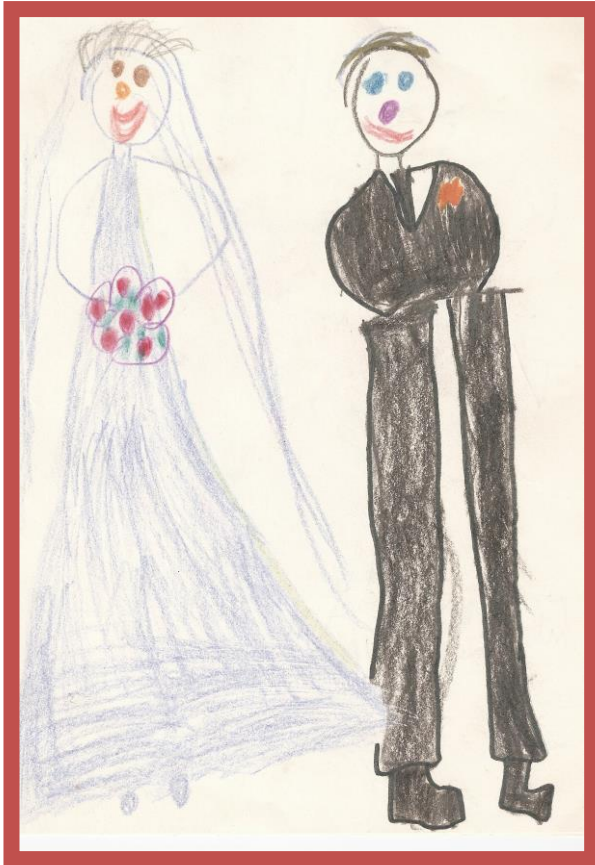
Avioliitto on yhteiskunnan lainsäädännöllä sääntelemä parisuhteen muoto. Päästäkseen perheen tueksi ja turvaksi säädettyjen lakien piiriin puolisoiden on solmittava avioliittolain määräämässä järjestyksessä avioliitto. Vain eri sukupuolta olevat voivat solmia avioliiton. Samaa sukupuolta olevien rekisteröity parisuhde rinnastetaan pääosin avioliittoon.

Avioliitto tuo mukanaan velvollisuuden huolehtia paitsi yhteisistä lapsista myös puolisoista. Puolisot ovat toistensa lähimmät sukulaiset ja heillä on siten oikeus saada tietoa puolison terveydentilasta ja päättää tämän hoidosta, jos tämä ei siihen itse pysty. Avioliiton voi solmia jokainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jota ei ole julistettu holhottavaksi ja joka ei ole ennestään naimisissa. Avioliitto tiettyjen lähisukulaisten kesken on kielletty.

Avoliittoa ei ole säännelty lailla eikä siinä eläviä rinnasteta eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta aviopuolisoihin. Lapsen asemaan ei vaikuta se, elävätkö hänen vanhempansa avio- vai avoliitossa. Sen sijaan puolisoiden asemaan liiton muodolla on merkitystä.

Avoliittoa ei rekisteröidä mihinkään. Avopuolisot eivät ole toisiinsa nähden elatusvelvollisia ja molemmilla on oma omaisuutensa. Sopimukset ovat sen henkilön nimissä, kuka sopimuksen on tehnyt. Tämä tarkoittaa myös sitä, että lain mukaan se henkilö kenen nimi on sopimuksessa, on myös vastuussa kyseisestä asiasta, esim. velasta. Avoliitossa asuminen vaikuttaa sosiaalietuihin. Toisen puolison tulot ja omaisuus vaikuttavat tukien saantiin, esim. työttömyyspäivärahan tai asumistuen suuruuteen.

Kirkollinen avioliittoon vihkiminen on sekä oikeudellinen tapahtuma että pyhä toimitus, jossa pyydetään liitolle Jumalan siunausta. Ennen vihkimistä toimitetaan avioliiton esteiden tutkinta, jonka avioon aikovat pyytävät yhdessä joko sulhasen tai morsiamen väestörekisterin pitäjältä. Evankelis-luterilaisen kirkon jäsenet voivat käydä toisen kotiseurakunnan kirkkoherranvirastossa. Esteiden tutkintaa täytyy pyytää vähintään viikkoa ennen vihkipäivää. Jos toinen puolisoista on ulkomaalainen, esteiden selvittely voi kestää viikkoja.

Vihkiminen voidaan toimittaa, kun kihlapari on saanut todistuksen avioliiton esteiden tutkinnasta. Todistuksen saa aikaisintaan seitsemäntenä päivänä tutkinnan pyytämisestä, ja se on voimassa neljä kuukautta.

Vihkimisen toimittaa pappi. Vihkimisessä tulee olla läsnä vähintään kaksi todistajaa.

Vihkimiseen liittyvissä asioissa lisätietoja saa **Hankasalmen seurakunnan kirkkoherranvirastosta** p. **020 780 9860** sekä **Suomen evankelis-luterilaisen kirkon** internetsivuilta www.evl.fi.

Maistraatin päällikkö, henkikirjoittaja ja julkinen notaari toimittavat **siviilivihkimisiä**. Hankasalmelaisia palvelee Sisä-Suomen maistraatti ja lähimpänä Jyväskylän yksikkö. **Vihkiminen ja parisuhteen rekisteröinti** p. **029 553 74 22**. Ajan voi varata myös sähköisesti

<https://www.ajanvaraus.fi/isl/rms.do?url=maistraatti>

Vauva vai ei?

Neuvolassa annetaan neuvontaa perhesuunnitteluun ja raskaudenehkäisy-
menetelmiin liittyvissä asioissa sekä edistetään seksuaaliterveyttä. Neuvola-
palvelut on jaettu alueittain eri terveydenhoitajille. Oman alueesi terveyden-
hoitaja ja lääkäri keskustelevat kanssasi tilanteestanne ja eri vaihtoehdoista,
auttavat päätöksenteossa ja tekevät tarvittaessa tutkimuksia.

Neuvola

p.(014) 2671 288 Hankasalmi as 41500, Niemisjärvi 41490 ja Sauvamäki
41580

p.(014) 2671 289 Hankasalmi kk 41520, Hannula 41550, Ristimäki 41540,
Säkinmäki 41560 ja Veneranta 41530

<http://www.jyvaskyla.fi/sote/terveys/neurolat/hankasalmi>

Meistä tulee vanhempia – mitä teemme?

Kun huomaat olevasi raskaana tai epäilet raskautta, varaa aika **oman aluee-
si terveydenhoitajalle** (yhteystiedot edellä). Neuvolan toiminnan tavoitteena
on turvata odottavan äidin, syntyvän lapsen ja koko perheen mahdollisimman
hyvä terveydentila raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteen aikana.

Neuvolassa seurataan äidin terveyttä ja raskauden etenemistä sekä keskus-
tellaan molempien vanhempien kanssa parisuhteesta ja vanhemmuudesta.
Ensimmäistä kertaa vanhemmiksi tuleville järjestetään perhevalmennusta.
Vauvan synnyttyä neuvolan terveydenhoitaja tekee kotikäynnin viikon sisällä
äidin ja vauvan kotiutumisen.

Avoliitossa syntyneen lapsen huoltajia ovat molemmat vanhemmat. Avioliiton
ulkopuolella syntyneen lapsen huoltaja on äiti. Avoliitossa syntyneelle lapsel-
le tehdään **isyys selvitys**. Selvitys voidaan tehdä sosiaalitoimistossa lasten-
valvojan luona tai neuvolassa. Vanhemmat voivat sopia isyyden tunnustami-
sen yhteydessä, kuinka avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen huolto järjes-
tetään jatkossa. Vuoden 2016 alusta voimaan tulleen uuden isyyslain myötä

mies voi tunnustaa isyytensä jo raskausaikana äitiysneuvolassa myös JY-TE:n neuvoloissa. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten isyyden tunnustamisen voi tehdä neuvolassa jo ennen lapsen syntymää raskauden 30 viikolla tapahtuvalla neuvolakäynnillä. Samalla vanhemmat voivat sopia lapsen yhteishuollosta, niin halutessaan.

Ennen muutosta isyyden on voinut tunnustaa vasta vauvan syntymän jälkeen lastenvalvojan luona. Edelleen osa isyyden tunnustamisista tehdään lastenvalvojan luona. Kun lapsi syntyy vanhempien avioliiton aikana, aviomies on syntyneen lapsen isä avioliiton perusteella.

Maistraatti vahvistaa isyyden

Isyyden tunnustamiseen liittyvä asiakirja täytetään neuvolassa ja alkuperäinen allekirjoitettu asiakirja toimitaan lastenvalvojalle. Isällä on tunnustamisen jälkeen mahdollisuus peruuttaa isyyden tunnustaminen 30 päivän aikana lapsen syntymästä. Myös äiti tai toinen mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, voi kiistää isyyden. Lastenvalvoja tekee yksinkertaistetun isyyden selvittämispöytäkirjan ja lähettää asiakirjat 30 päivän jälkeen maistraattiin isyyden vahvistamista varten. Tapauksissa, joissa lapsen äiti ja oletettu isä eivät ole yksimielisiä isyydestä tai isyys halutaan selvittää oikeusgeneettisillä isyystutkimuksilla, isyyden selvittäminen ja tunnustaminen toimitetaan lastenvalvojan luona kuten nykyisin.

Lisätietoja neuvolasta tai Jyväskylän lapsioikeudellisesta yksiköstä.

<http://www.jyvaskyla.fi/terveys/neurolat/aitiysneuvola>

<http://www.jkl.fi/sote/perheet/elatus/lastenvalvoja>

Mikä lapselle nimeksi?

Tieto lapsen syntymästä lähetetään sairaalasta maistraatille, minkä jälkeen maistraatti antaa lapselle henkilötunnuksen. Nimilain mukaan lapselle on annettava etunimi, joita saa olla enintään kolme. Annetut nimet tulee ilmoittaa

väestötietojärjestelmään kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Jos lapsi aiotaan kastaa evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäseneksi, ilmoituksen voi tehdä omaan kotiseurakuntaan, mikä tapahtuu useimmiten kasteen yhteydessä. Seurakunnan velvollisuutena on siten selvittää nimen lainmukaisuus ja toimittaa tieto nimestä viipymättä väestörekisterijärjestelmään rekisteröitäväksi.

Luterilaisessa kirkossa kastetaan kaikenikäisiä lapsista aikuisiin. Suurin osa kastetuista on vauvoja. Kasteessa lapsi liitetään seurakunnan yhteyteen. Kastetilaisuuteen liittyy myös nimenantaminen. Jos lasta ei aiota kastaa, vanhemmat tekevät nimi-ilmoituksen suoraan siihen maistraattiin, jonka alueeseen lapsi kuuluu. Vanhemmat voivat järjestää lapselle vapaamuotoisen **nimenant juhlan**. Nimenant juhlan tai nimiäisten järjestämisestä löytyy lisätietoja **Pro-Seremonioiden kotisivuilta** www.pro-seremoniat.fi.

Hankasalmen ev.lut.seurakunta: 020 7809 860

Rautalammin Ortodoksinen seurakunta: 0206 100321

<https://www.ort.fi/rautalampi/rautalammin-ortodoksinen-seurakunta>

Sisä-Suomen maistraatti: nimiasiat.sisa-suomi(at)maistraatti.fi

Vauvaa ei toiveista huolimatta kuulu – mitä nyt?

Neuvolan terveydenhoitaja ja lääkäri keskustelevat kanssasi tilanteestanne ja eri vaihtoehtoista sekä auttavat päätöksenteossa ja käynnistävät tarvittavat tutkimukset/hoidot. Varaa aika **neuvolasta** oman alueesi terveydenhoitajalta. <http://www.jyvaskyla.fi/sote/terveys/neurolat/hankasalmi>

Harkitsemme adoptiota – miten liikkeelle?

Lapsen **adoptioiminen** edellyttää adoptioineuvontaa, jota voi saada oman kunnan sosiaalitoimesta tai Pelastakaa Lapset ry:n Keski-Suomen aluetoimistosta. Adoptioineuvonnan tarkoituksena on auttaa lasta ja valvoa hänen etuaan ja tukea biologisten vanhempien päätöksentekoa. Adoptioineuvonta selvittää myös hakijoiden valmiuksia adoptiovanhemmiksi ja auttaa eri osapuolia adoption vahvistamisen jälkeen. Lisätietoja **Pelastakaa Lapset ry:n Keski-Suomen aluetoimistosta p. 010 843 5160** ja **Hankasalmen sosiaalitoimistosta p. (014) 2671 223 (ma–to klo 9–10)**. Lisätietoa löytyy osoitteesta <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme-kotimaassa/adoptiot/>

LAPSENI KASVAA JA KEHITTYY

Kasvun ja kehityksen seuraaminen ja tukeminen

Kaikki alle kouluikäiset lapset kuuluvat **neuvolapalvelujen** piiriin. Neuvolatyössä on keskeistä lapsen terveyden edistäminen, vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tukeminen sekä lapsen kasvun ja kehityksen seuraaminen.

Neuvolan terveydenhoitaja tapaa lastasi ja perhettäsi ensimmäisen vuoden aikana noin kerran kuukaudessa ja myöhemmin kasvua ja kehitystä seurataan ikävuositarkastuksissa. Myös neuvolan lääkäri tapaa lastasi säännöllisin väliajoin.

Neuvola ma-to klo 12-13

p. (014) 2671 288 Hankasalmi as 41500, Niemisjärvi 41490 ja Sauvamäki 41580

p.(014) 2671 289 Hankasalmi kk 41520, Hannula 41550, Ristimäki 41540, Säkinmäki 41560 ja Veneranta 41530

<http://www.jyvaskyla.fi/sote/terveys/neurolat/hankasalmi>

Lapsesi kutsutaan **hammashoitolaan** ensimmäisen kerran ½ -vuoden iässä ja hampaiden seuranta jatketaan säännöllisin väliajoin. Tarvittaessa voit myös itse varata hoitoajan, **hammashoitola p. (014) 2671 205 (ma-pe klo 8–11)**. Hampaiden ja suun hoidosta käydään kertomassa myös päiväkerhoissa, päiväkodeissa ja kouluilla.

<http://www.jkl.fi/sote/terveys/suunterveys/hankasalmi>

Lapseni sairastuu – mistä apua?

Terveydenhuollon palveluita ovat mm.

- Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto: Terveysneuvonta (lastenneuvola ja koulu- ja opiskeluterveydenhuolto)
- Lääkäreiden ja sairaanhoitajien ajanvaraus- ja päivystysvastaanotot
- Hammashuolto

- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Tutkimus- ja huoltopalvelut: röntgen ja laboratorio.
- Kuntoutuspalvelut (fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia)

Terveydenhoitajat neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa antavat lapsen sairauteen liittyviä hoito-ohjeita ja neuvontaa sekä ohjaavat tarvittaessa oikeaan hoitopaikkaan. Lisäksi he tarvittaessa kirjoittavat todistuksen lapsen sairaudesta työnantajalle.

Terveysaseman päivystysvastaanotolla tutkitaan, arvioidaan ja hoidetaan lasten akuutteja oireita, tapaturmia ja sairauksia ja tarvittaessa ohjataan erikoislääkärin tutkimuksiin ja hoitoon. Hätätapauksissa terveysasemalle voi tulla myös ilman ajanvarausta.

<http://www.jyvaskyla.fi/terveys/terveysasemat/hankasalmi>

Päivystysajat:

Hankasalmen terveysasemalla

p. (014) 2671 295

ma–pe klo 8–16

Keski-Suomen keskussairaalassa

p. 0100 84 884

ma–pe klo 16–8

la-su ja arkipyhät, koko vuorokausi

Kiireellisen sairastapauksen tai onnettomuuden sattuessa soita yleiseen hätänumeroon 112.

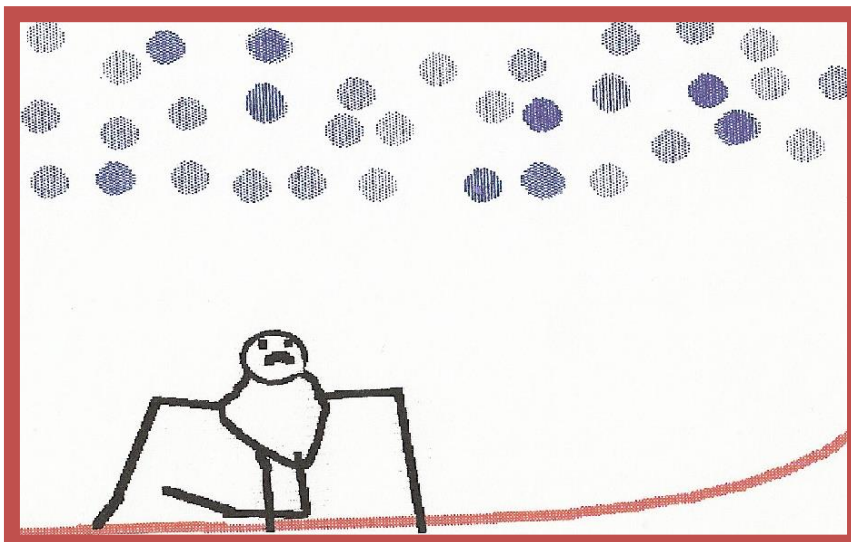
Jos perheessämme on vammainen lapsi, mistä apua?

Vammaiselle lapselle ja hänen perheelleen kuuluvat kaikki samat yhteiskunnan palvelut, kuin muillekin lapsiperheille: neuvola, päivähoito ja koulutus. Lasten kasvua ja kehitystä seurataan varhaislapsuudessa tarkasti neuvolas-
sa. Usein neuvola on ensimmäinen paikka, jossa huomataan poikkeavuutta lapsen kehityksessä. Kun yleiset palvelut eivät riitä tai ole sopivia, lapsi ja perhe voivat saada tuekseen erityispalveluita lapsen hoidon ja kuntoutumisen tueksi. Lapsen elämäntilanteen mukaan siihen voi kuulua esimerkiksi Kelan tai sosiaalitoimen myöntämiä taloudellisia tukia, päivähoiton erityispalveluja, terveydenhuollon puolelta fysioterapiaa ja erikoissairaanhoidon palveluja.

Vammaispalvelulain kautta saatavia palveluja ovat:

- Kuljetuspalvelut
- Tulkkipalvelut
- Palveluasuminen
- Asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet sekä asunnon muutostyöt
- Henkilökohtaiset avustajat
- Kuntoutusohjaus
- Sopeutumisvalmennus
- Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet

Hankasalmella vammaispalveluasioissa voit olla yhteydessä **sosiaalityöntekijään p. (014) 2671 225 (ma–to klo 9–10)**.

Huolestuttaako lapsesi hyvinvointi?

Perheneuvola p.(014) 266 3590 tukee lapsia, nuoria ja perheitä. Yhdessä perheen kanssa etsitään ratkaisuja, kun perheellä on lapsen kasvuun, kehitykseen tai käyttäytymiseen liittyvää huolta tai perhe haluaa keskusteluapua muuhun ongelma- tai kriisitilanteeseen. <http://www.jyvaskyla.fi/perheneuvola>

Perheneuvolassa tehdään psykologisia tutkimuksia ja sosiaalisten tilanteiden kartoituksia ja sieltä saa myös lasten- ja nuorisopsykiatriin palveluja. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia. Lähetettä ei tarvita.

Perheneuvolaan voi ottaa yhteyttä:

- olet huolissasi lapsesi käyttäytymisestä tai tunne-elämään liittyvistä asioista
- haluat keskustella lapsesi kehityksestä, vanhemmuudesta tai kasvatuksesta
- lapsellasi on pulmia päiväkodissa, koulussa tai kavereiden kanssa
- kotona on ristiriitoja, joihin toivot selvittelyapua
- perheessä on kohdattu menetyksiä tai muita vaikeita elämäntilanteita
- perheessä harkitaan avioeroa tai perheenjäsenet tarvitsevat tukea erosta selviytymiseen

Lapsen ja nuoren kasvuun, kehitykseen ja käyttäytymiseen liittyvissä huolenaiheissa ja perheen ongelma- ja kriisitilanteissa apua saa **neuvolan tai koulun terveydenhoitajan ja koulukuraattorin** lisäksi myös **sosiaalityöntekijältä**. Sosiaalityöntekijä tarjoaa keskusteluapua ja auttaa etsimään ratkaisuja tilanteeseen **p. (014) 2671 223 (ma–to klo 9–10)**.

Arkisin virka-ajan ulkopuolella klo 16–24 ja viikonloppuisin klo 12–24 välisenä aikana akuuteissa kriisitilanteissa apua saa soittamalla **häätäkeskukseen p. 112**, mistä puhelu ohjataan tarvittaessa **sosiaalipäivystykseen**. Sosiaalipäivystys tarjoaa puhelinneuvontaa ja -ohjausta ja tarvittaessa sosiaalipäivystäjä lähtee itse paikalle selvittämään tilannetta.

APUA JA TUKEA ARKEEN

Lapseni tarvitsee leikkikavereita – mistä heitä löydän?

Hankasalmen **seurakunnan päiväkerho** on kirkon varhaiskasvatusta. Vapaita kerhopaikkoja voi kysellä **020 7809860 (kirkkoherranvirasto) tai 040 844 2238 (lastenohjaaja)**

Haluan tavata muita lapsia ja vanhempia – missä heitä voin tavata?

Hankasalmen seurakunnan ja MLL:n yhteinen perhekahvila toimii lasten ja aikuisten yhteisenä kohtaamispaikkana. Perhekahvilaan ovat tervetulleita kotona lapsia hoitavat äidit, isät, mummit ja ukit. Perhekahvilasta löytyy uusia ystäviä ja leikkiseuraa. Kokoontuminen perjantaisin klo 9.30–11.30 Kirkonkylän seurakuntatalossa, Aseman seurakuntakodissa tai Niemisjärven seurakuntakodissa. Perhekahvila on perheiden kohtauspaikka - keskustellen - seurustellen - askarrellen. **MLL yhteyshenkilö p. 040 1481113.**

Tarvitsen tukea vanhemmuuteen – mitä tarjolla?

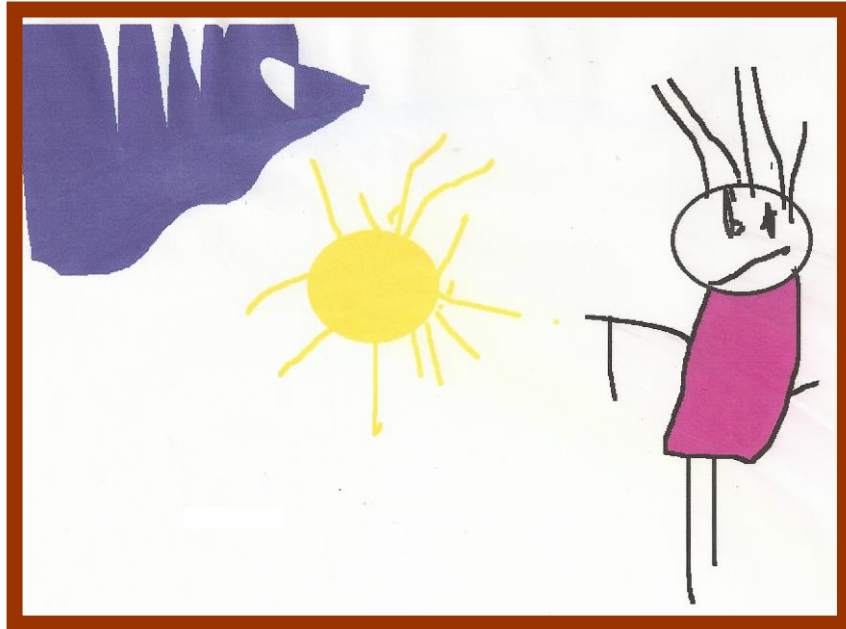
Neuvolan terveydenhoitaja p.(014) 2671 288 tai p.(014) 2671 289 ma-to klo 12-13

tukee sinua vanhemmuuteen liittyvissä asioissa ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin.

Perhetyöntekijä p. (014) 2671 424 tai 050 4286 024 tukee ja auttaa lapsiperheitä arjessa selviytymiseksi. Perhetyö on keskustelua, tukea, ohjausta, neuvontaa ja yhdessä tekemistä.

Perheneuvola p. (014) 266 3590 tukee lapsia, nuoria ja perheitä. Yhdessä perheen kanssa etsitään ratkaisuja, kun perheellä on lapsen kasvuun, kehitykseen tai käyttäytymiseen liittyvää huolta tai perhe haluaa keskusteluapua muuhun ongelma- tai kriisitilanteeseen.

Sosiaalityöntekijä tukee lapsia, nuoria ja perheitä erilaisissa perheen ongelmatilanteissa tarjoamalla erilaisia tukipalveluja kuten keskusteluapua, selvittämällä perheen oikeuden taloudellisiin etuuksiin (esim. toimeentulotukeen) ja ohjaamalla tarvittaessa eteenpäin. Lisätietoja **sosiaalityöntekijältä (014) 2671 225 (ma-to klo 9–10)**.

Maahanmuuttajaperheiden palvelut – mitä teemme, mistä apua?

Kun muutat Hankasalmelle, sinun tulee ilmoittautua **Sisä-Suomen maistraattiin** Jyväskylän yksikköön, josta sinut ohjataan TE-toimistoon ja Kelalle.

Maistraatti p. 029 553 7433, 029 553 7185,

ulkomaalaisasiat.sisa-suomi(at)maistraatti.fi,

sähköinen ajanvaraus <https://www.ajanvaraus.fi/isl/rms.do?url=maistraatti>

Laki kotoutumisen edistämisestä (2010) antaa mahdollisuuden myös muille kuin työttömille työnhakijoille ja toimeentulotukea saaville maahanmuuttajille mahdollisuuden pyytää alkukartoitusta joko kunnalta tai TE-toimistolta. Lisätietoja **sosiaalityöntekijältä (014) 2671 225 (ma-to klo 9–10) tai Keski-Suomen TE-toimistosta 0295 046 000.**

Alkukartoituksessa puntaroidaan kunkin perheenjäsenen elämäntilanne, voimavarat ja haasteet kotoutumiselle, sekä tuen ja palveluiden tarve. Alkukartoituksen tarkoituksena on arvioida, tarvitseeko perhe varsinaista kotoutumissuunnitelmaa. Varsinaiset kotouttamispalvelut järjestää Keski-Suomen TE-toimisto yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

Kelan etuuksia voi saada, kun muuttaa Suomeen vakinaisesti. Tätä osoittavat esimerkiksi vähintään kahden vuoden työskentely, paluumuutto tai perhesyistä johtuva muutto Suomeen. Lisätiedot **Kela p. 020 634 0200 (ma-pe klo 8–18)**. Ohjausta ja neuvontaa saa myös **Kelan Hankasalmen palvelupisteessä (ma klo 10–12 ja 13–15)**.

PÄIVÄHOIDON VAIHTOEHDOT

Menenkö töihin vai jäänkö hoitamaan lastani kotiin?

Vanhempainrahakauden jälkeen äiti tai isä voi jäädä hoitovapaalle ilman, että työsuhde katkeaa. Kotiin jäävä vanhempi voi hakea alle kolmevuotiaan lapsen hoitoon Kelalta lasten kotihoidontukea. Lisätietoja **Kelan Hankasalmen palvelupisteestä (ma klo 10–12 ja 13–15)** ja lapsiperheiden tuista voit kysyä **Kelan palvelunumerosta 020 692 206** Lisätietoa löytyy osoitteessa <http://www.kela.fi/lapsiperheet>.

Alle kouluikäisen lapsen vanhemmilla tai muulla huoltajalla on oikeus saada lapselleen kunnan järjestämä päivähoitopaikka. Päivähoitopalvelujen tavoitteena on edistää lapsiperheiden hyvinvointia tukemalla lasten yksilöllistä kasvua ja vanhempien kasvatustyötä. Päivähoitolain mukaista kunnallista päivähoitoa järjestetään Hankasalmella perhepäivä-, ryhmäperhepäivä- ja päiväkotihoidona.

Metsätähden päiväkot (Hankasalmi as) **p.(014) 2671 323**

Sillankorvan vuorohoitopäiväkot (Hankasalmi kk) **p. (014) 2671 429**

Sinisiiven päiväkot (Niemisjärvi) **p. (014) 2671 337**

Hoitajan kotona tapahtuvasta perhepäivähoidosta lisätietoa saa **varhaiskasvatuspäälliköltä p. (014) 2671 221 (ma–pe klo 9–11)**

Päivähoitopaikkaa voi hakea ympäri vuoden, kuitenkin viimeistään neljä kuukautta ennen hoidon tarpeen alkamista. Äkillisessä hoidon tarpeessa (työllistyminen / opiskelu / koulutus) hakemus tulee toimittaa viimeistään kaksi viikkoa ennen päivähoiton alkamista. Päivähoitohakemuksia saa päiväkodeista ja varhaiskasvatuspäälliköltä tai osoitteesta <http://www.hankasalmi.fi/hakeminen-paivahoitoon/paivahoito/hakeminen-paivahoitoon>. Päivähoitohakemukset palautetaan päiväkodille tai päivähoitotoimistoon kunnanvirastolle. Päivähoidosta kunta perii perheen tulojen mu-

kaisen maksun.

Tukea lapseni kasvatukseen – päivähoito kasvatuskumppanina

Päivähoidon keskeisiä sisältöjä ovat lapsen perushoito, leikki ja puheen, kielen, omatoimisuuden, liikunnallisten ja muiden motoristen taitojen sekä sosiaalisten taitojen kehityksen tukeminen. Keskeistä on myös lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvä yhteistyösuhde vanhempien kanssa ja vanhemmuuden tukeminen.

Yhteistyössä vanhempien kanssa

- Laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma, jonka tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioiminen toiminnan järjestämisessä.
- Laaditaan esiopetuksen suunnitelma
- Keskustellaan lapsen hoidon toteutumisesta
- Perhekohtaiset keskustelut vähintään kerran vuodessa
- Järjestetään vanhempainiltoja, joiden aiheet muodostuvat ryhmän tarpeista, vanhempien toiveista, ajankohtaisista kasvun ja kehityksen asioista
- Järjestetään juhlia ja yhteisiä tapahtumia

Erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan **kuntoutussuunnitelma** yhteistyössä lapsen vanhempien ja muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Lisätietoa saa **varhaiskasvatuspäälliköltä p. (014) 2671 221 (ma–pe klo 9–11)**.

Lapseni on syksyllä esikoululainen – mitä minun pitää tehdä?

Kunnan **lakisääteinen maksuton esiopetus** on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille lapsille vuotta ennen lapsen oppivelvollisuuden alkua. Esiopetusta tarjotaan 700 tuntia vuodessa eli noin neljä tuntia päivässä. Lukukausi nou-

dattelee pääosin kouluissa noudatettavia työ- ja loma-aikoja.

Esiopetus on perheille maksutonta ja vapaaehtoista. Esiopetuksella taataan kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen omien edellytystensä mukaisesti. Esiopetus toteutetaan esiopetus-suunnitelman mukaisesti.

Esiopetus on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä opetusta ja kasvatusta. Sillä tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä oppimaan oppimisen taitoja. Leikki on keskeisin toimintamuoto esiopetuksessa. **Esiopetukseen ilmoittaudutaan** helmi-maaliskuun aikana. Ilmoittautumislomake lähetetään kaikille 6-vuotiaille hankasalmelaisille. Lomake löytyy myös kunnan nettisivuilta osoitteessa www.hankasalmi.fi.

KOULUIKÄINEN LAPSI

Lapseni lähtee kouluun – mistä liikkeelle?

Koulutus on Suomessa perusoikeus. Jokainen Suomessa asuva on oikeutettu saamaan maksutonta **perusopetusta**. Elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti jokaisella on myös oikeus jatkuvaan itsensä kehittämiseen ja uuden oppimiseen iästä, asuinpaikasta, varallisuudesta, sukupuolesta ja äidinkielestä riippumatta.

Lapsen oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Lapsella on oikeus aloittaa koulunkäynti myös vuotta aikaisemmin tai myöhemmin psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella. Uusien oppilaiden **ilmoittautuminen** peruskoulun 1. luokalle tapahtuu helmi-maaliskuussa. Lisätietoja koulunkäynnin aloittamisesta saa **koulutoimistosta p. (014) 2671 236**.

Olen töissä – miten koululaiseni pärjää iltapäivällä?

Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoavat pienille koululaisille mahdollisuuden mielekkääseen toimintaan turvallisen ja tutun aikuisen seurassa koulun jälkeen. Ilmoittautumisien perusteella ryhmät muodostuvat niille kouluille, jonne ilmoittautuu vähintään 5 lasta. Aamu- ja Iltapäivätoiminta on tarkoitettu ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle. Lisäksi oppilaalle, jolle on myönnetty pidennetty oppivelvollisuus tai koulunkäynnin aloittamista on lykätty vuodella, on oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Toiminnan tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Sitova, tulostettava hakemus löytyy Hankasalmen kunnan nettisivuilta. Hakemuksen ja lyhyen tiedotteen saa paperiversiona myös koululta, päiväkodista tai koulutoimistosta. Lisätietoja aamu- ja iltapäivätoiminnasta **(014) 2671 966** tai <http://www.peda.net/veraja/hankasalmi/ilttis>

Sinulla on mahdollisuus lyhentää työaikaasi ja saada lyhennetyltä työajalta **osittaista hoitorahaa** lapsen ensimmäisen ja toisen luokan aikana, mikäli niin haluat. Lisätietoja voit hakea **www.kela.fi > lapsiperheelle > pienten lasten hoitoon tukea** tai **puh. 020 692 206**.

Kesälomani alkaa vasta elokuussa – miten järjestän koululaiseni kesän?

- Hankasalmen **vapaa-aikatoimi** järjestää kesällä erilaista toimintaa.
<http://www.hankasalmi.fi> > Vapaa-aika
- Hankasalmen Hanka järjestää kesällä monipuolista urheilutoimintaa
<http://www.hankasalmenhanka.fi/>
- Hankasalmen 4H-yhdistys järjestää leirejä ja muuta toimintaa kesäisin
<http://hankasalmi.4h.fi/>
- Hankasalmen seurakunta järjestää kesäleiritoimintaa
<http://www.evl.fi/srk/hankasalmi/tapahtumat.htm>

Koulun tuki oppilaille ja vanhemmille

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun on yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Toimintatapoja ovat muun muassa henkilökohtaiset yhteydenotot, vanhempainvarit, tiedotteet, vanhempainillat ja vanhempainoimikunnat.

Koulu tukee vanhempia **opetussuunnitelmaan** perustuvalla kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä. Perusopetuksessa oppilaalla on oikeus saada maksuton **oppilashuolto**. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Oppilashuoltoon kuuluvat:

- Koulukuraattoripalvelut
- Kouluterveydenhuollon palvelut
- Psykologipalvelut
- Sosiaalityöntekijän palvelut
- Koulujen oppilashuoltotyöryhmä
- Tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta
- Maksuton ateria koulussa
- Koulukuljetukset

Kouluterveydenhuolto toimii ensisijaisesti koulujen tiloissa ja terveydenhoitaja suunnittelee ja toteuttaa terveydenhoitotyön. Koululääkäri toimii oman toimenkuvansa lisäksi lääketieteellisenä asiantuntijana. Myös muut työntekijät, kuten suunterveydenhuollon työntekijät ja psykologi osallistuvat toimen-

kuviensa mukaisesti toimintaan. Oppilaiden terveydenhuoltoon kuuluvat säännölliset terveystarkastukset, terveydenhoitajan vastaanotto ilman ajanvarausta tai ajanvarauksella ja ryhmäneuvonta opetusryhmille. Kouluterveydenhuolto on oppilaalle maksuton ja se järjestetään oppilaan työpäivän aikana. Palvelujen käyttö on oppilaille vapaaehtoista.

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on

- Oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden seuraaminen, arviointi ja edistäminen
- Osallistuminen koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- Osallistuminen oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamiseen ja selvittämiseen yhteistyössä muun oppilashuoltohenkilöstön ja opettajien kanssa
- Koulun työolojen ja koulutyön terveellisyyden ja turvallisuuden valvonta ja edistäminen

Kouluterveydenhoitajien yhteystiedot:

Aseman alakoulu, Kuuhanaveden yhtenäiskoulu ja Niemisjärven alakoulu

Terveydenhoitaja Inkeri Mustonen, sij. Tanja Pirkkalainen ad 31.5.2016

p. 014- 267 1287, 040- 571 4803 (tekstiviestit)

Terveydenhoitaja koululla erikseen sovittuina päivinä

Ristimäen alakoulu

Terveydenhoitaja Mia Ilomäki

p. 014- 266 2245, 050- 300 6543 (tekstiviestit)

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös **suunterveydenhoito**. Oppilas kutsutaan hammashoitolaan tarkastusten perusteella yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaan. Hoitosuunnitelman laatii hammaslääkäri, joka samalla laatii suunnitelman hoidon suorittajista (hammaslääkäri, suuhygienisti, hammashoitaja). **Päivystys arkisin** Hankasalmen hammashoitolassa **klo 8–14**.

Ajanvaraus klo 8–11 p. (014) 2671 205. Tämän jälkeen puhelut siirtyvät keskitettyyn ajanvaraukseen.

Tukioppilaat ovat muiden oppilaiden tukena Hankasalmen koulussa vuosiluokilla 7-9. Heidän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden identiteettiä ja myönteistä ja turvallista kouluilmapiiriä. Tukioppilaat ohjaavat uusia oppilaita, tutustuttavat heitä toisiinsa ja koulun tapoihin.

Vanhempienyhdistyksen tarkoituksena on edistää oppilaiden vanhempien ja koulun välistä yhteistoimintaa, tukea koteja ja koulua kasvatustyössä, tuoda esille vanhempien kannanottoja koulua koskevissa kysymyksissä ja toimia vanhempien yhteistyökanavana.

PERHEESSÄNI ON HUOLIA

Rahat eivät riitä elämiseen – mistä apua?

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Toimeentulotuki muodostuu perustoimeentulotuesta, täydentävästä toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Tukea myönnetään yleensä kuukaudeksi kerrallaan, ja se lasketaan asiakkaan välttämättömien menojen mukaan. Tukea maksetaan se määrä, jolla asiakkaan tukeen oikeuttavat menot ylittävät hänen tulonsa ja varansa. Mahdollisuutesi saada **toimeentulotukea** selvitetään sosiaalitoimistossa, josta saat hakulomakkeita. Hakulomakkeen liitteeksi on toimitettava selvitykset tuloista ja menoista. Ensimmäistä käyntiä varten varaa aika **sosiaalityöntekijältä (014) 2671 225 (ma-to klo 9–10)**.

Talous- ja velkaneuvonta antaa yksityishenkilöille tietoja ja neuvontaa talouden ja velkojen hoitamiseksi, avustaa taloudenpidon suunnittelussa, selvittää velallisen talouteen liittyvien ongelmien ratkaisumahdollisuudet, avustaa velallista velkajärjestelyyn liittyvän asian hoitamisessa ja ohjaa velallista hakemaan tarvittaessa oikeudellista apua. Hankasalmelaisia palvelee Keski-

Suomen talous- ja velkaneuvonta p. (014) 266 0000 (ti-to klo 12–14).

Taloudellisista ongelmista voi soittaa myös valtakunnalliselle Velkalinjalle maksutta ja nimettömänä p. 0800 9 8009 (arkisin klo 10–14).

Tarvitsen lomaa, mutta rahat eivät riitä – onko kotilomalle vaihtoehtoa?

Tuettua lomaa voi hakea, jos asuu vakituisesti Suomessa. Lomatuki myönnetään sosiaalisin, terveydellisin ja taloudellisin perustein. Myös vaikea elämäntilanne otetaan lomalaisia valittaessa huomioon. Lomatukea myönnetään hakemuksesta, ja lomalaiset voivat olla esimerkiksi yksinhuoltajia, pienituloisia, suurperheitä, vammaisperheitä, eläkeläisiä, työttömiä, omaishoitajia ja kuntoutujia. Lomatukea ei voida myöntää joka vuosi runsaan kysynnän vuoksi. Lomatukea myönnettäessä otetaan huomioon hakijan aikaisemmat lomatuet.

Tarkempia tietoja ja hakulomakkeita on saatavissa yhdistysten kotisivuilla:

Hyvinvointilomat ry: <http://www.hyvinvointilomat.fi/>

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry (MTLH): <http://www.mtlh.fi/>

Nasy- Naiset yhdessä ry: <http://www.nasyloimat.fi/>

Solaris-lomat: <http://www.solaris-lomat.fi/>

Lisätietoja voit pyytää myös sosiaalitoimistosta (014) 2671 225 (ma-to klo 9–10).

Yllättävä kriisitilanne perheessä – miten saan apua?

Kriiseihin johtavia tilanteita ovat mitkä tahansa elämänmuutokset, kuten läheisen kuolema tai sairastuminen, väkivallan uhriksi joutuminen, parisuhdeongelmat, työttömyys, erilaiset riippuvuudet, onnettomuus, työuupumus tai työyhteisön ongelmatilanteet.

Perheneuvola tukee lapsia, nuoria ja perheitä. Yhdessä perheen kanssa etsitään ratkaisuja, kun perheellä on lapsen kasvuun, kehitykseen tai käyttäytymiseen liittyvää huolta tai perhe haluaa keskusteluapua muuhun ongelma- tai kriisitilanteeseen. Perheneuvolassa tehdään psykologisia tutkimuksia ja sosiaalisten tilanteiden kartoituksia ja sieltä saa myös lasten- ja nuorisopsykiatriin palveluja. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia. Lähetettä ei tarvita. <http://www.jyvaskyla.fi/perheneuvola>

Ajanvaraus ja puhelinneuvonta p. (014) 266 3590

Maanantai klo 15.00 - 17.00

Tiistai klo 10.00 - 12.00

Torstai klo 12.00 - 14.00

Perjantai klo 10.00 - 12.00

Lapsen ja nuoren kasvuun, kehitykseen ja käyttäytymiseen liittyvissä huolenaiheissa ja perheen ongelma- ja kriisitilanteissa apua saa **sosiaalityöntekijältä** sosiaalitoimistosta. Sosiaalityöntekijän tehtäviin kuuluu selvittää asiaa ja tarjota tukitoimia myös silloin, kun esille on tullut huolta lapsen tai nuoren kasvu- ja kehitysolosuhteiden terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Sosiaalityöntekijä tarjoaa tukitoimia mm. keskusteluapua, auttaa etsimään ratkaisuja tilanteeseen ja tarvittaessa ohjaa eteenpäin. Lisätietoja saat sosiaalityöntekijältä **(014) 2671 223 (ma-to klo 9–10)**.

Lastensuojeluilmoituksen sosiaalityöntekijälle voi tehdä kuka tahansa, jolla on huolta lapsesta tai nuoresta ja hänen olosuhteistaan. Lastensuojeluilmoituksen tekeminen on välittämistä lapsen ja nuoren tilanteesta.

Lastensuojeluilmoituksen saatuaan sosiaalityöntekijällä on velvollisuus selvittää lapsen ja nuoren ja hänen perheensä lastensuojelun ja tukitoimien tarve sekä tarjota apua.

Perhetyöntekijä tarjoaa tukitoimintaa perheille. Perhetyötä tehdään asiakkaan kotona. Jos perheillä on vaikeuksia selvittää jokapäiväisestä elämästä esimerkiksi lasten hoidosta, äkillisestä tai pitkittyneestä kriisitilanteesta, voi perhetyöntekijä auttaa perhettä selviytymään. Perhetyö tavoitteena on tukea yksilöllisesti asiakasperheitä vaikeissa tilanteissa ja vahvistaa perheen voimavaroja. Yhdessä etsitään perheen arkea tukevia verkostoja. Perhetyöntekijän tavoittaa **p. 050 428 6024**.

Terveysaseman päivystysvastaanotolta, lastenneuvolasta ja poliklinikan sairaanhoitajalta saa ohjausta ja neuvontaa perheen kriisitilanteessa. Terveysasemalla on useita kriisin hoitoon koulutettuja työntekijöitä. Ota yhteys terveysaseman päivystysvastaanotolle, josta sinua ohjataan eteenpäin.

Hankasalmen **seurakunnan diakoniatyö** auttaa apua tarvitsevia ihmisiä **p. 040 844 2225**. **Hankasalmen seurakunta** tarjoaa maksutonta perheneuvontaa parisuhteeseen ja vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä. Juttelemaan voi tulla puolison kanssa kahdestaan tai yksinkin. Vastaanotto on seurakunnan virastokeskuksessa, Pappilantie 5, diakonin huoneessa (oma sisäänkäynti) kerran kuukaudessa tiistaipäivänä. Ajanvaraus **Jyväskylän perheasiain neuvottelukeskus ti-ke, pe klo 12 – 14.30 p. (014) 3347 800**, sähköposti pank-jkl@evl.fi .

Kuolemantapauksen sattuessa hautaan siunaaminen toimitetaan yleensä noin kahden tai kolmen viikon kuluttua kuolemasta. Se voidaan toimittaa kirkossa, siunauskappelissa, sairaalan kappelissa, haudalla tai vainajan kotona. Omaiset sopivat paikasta siunaavan papin kanssa.

Hautausluvan saamisen jälkeen omaisten kannattaa henkilökohtaisesti käydä tai soittaa kirkkoherranvirastoon. Seurakunnan työntekijän kanssa sovitaan

siunaustilaisuuden aika, paikka ja siunaava pappi sekä kanttori. Jos vainaja halutaan haudata muualle, otetaan yhteys kyseisen seurakunnan kirkkoheranvirastoon tai hautatoimistoon. Hankasalmen seurakunnassa kokoontuu **sururyhmä**.

Mikäli sinä tai läheisesi on joutunut rikoksen tai rikosyrityksen kohteeksi, olet todistajana rikosasioissa, rikoskokemus pyörii mielessäsi tai olet epätietoinen mitä pitäisi tehdä, voit soittaa **Rikosuhripäivystyksen** auttavaan puhelimeen **020 316 116** (ma - ti klo 13 - 21, ke - pe klo 17 - 21). Rikosuhripäivystyksestä saat keskusteluapua, neuvoja ja ohjausta. Heidän kautta on mahdollisuus saada maksutta tukihenkilö, joka auttaa ja tukee käytännön asioissa esim. poliisilaitoksella käynnissä tai lähestymiskieltoa hakiessa.

Mieli järkkyy, perhe kärsii – mistä tukea ja apua?

Perheneuvola etsii yhdessä perheen kanssa ratkaisuja, kun perheellä on lapsen kasvuun, kehitykseen tai käyttäytymiseen liittyvää huolta tai perhe haluaa keskusteluapua muuhun ongelma- tai kriisitilanteeseen. Ota yhteyttä p. (014) 266 3590. <http://www.jyvaskyla.fi/perheneuvola>

Mielenterveyspalvelujen tehtävänä on aikuisväestön akuutti mielenterveys-

ja kriisityö, sekä pitkäaikaismielenterveyskuntoutujien hoitotyö yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa. Hankasalmen psykiatrinen toimipiste kuuluu Vaajakosken psykiatrian poliklinikkaan ja vastaa aikuispsykiatrisesta avohoidosta. Hoitoon ohjaututaan lääkärin läheteellä.

Sosiaalipäivystykseen voit ottaa yhteyttä virka-aikana sosiaalityöntekijöihin

- sosiaalityöntekijä (014) 2671 225
- sosiaalityöntekijä (014) 2671 223
- perusturvajohtaja (014) 2671 224

Sosiaalipäivystys virka-ajan ulkopuolella on hälytysnumerossa **112** tai **Kriisikeskus Mobilessa p. (014) 266 7150**.

Päihteiden käyttö on ongelmallista joko itselläni tai läheiselläni – mistä saamme apua?

Päihteiden käyttö koskettaa koko perhettä ja sen seurauksena voi tulla esim. parisuhdeongelmia, perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa, taloudellisia vaikeuksia, työkyvyn heikentymistä, terveydellisiä ongelmia ja lastensuojelun tarvetta. Päihteiden käyttäjälle on saatavissa monenlaista tukea ja ammattiapua. Päihdehuoltoa toteutetaan sekä avo- että laitoshuoltona.

Apua päihdeongelmaan tarjoaa terveysaseman **päihdehoitaja (014) 2675 771** ja **Tuikku ry 040 748 2576** sekä **AA-kerho**. Laitoshoitoon hakeudutaan sosiaalityöntekijöiden kautta ja terveyskeskuksen antamaan katkaisuhuoltoon lääkärin kautta. Laitoshoito on asiakkaalle maksullista. Lisätietoa saa sosiaalityöntekijöiltä **(014) 2671 225** ja **(014) 2671 223**. Virka-ajan ulkopuolella ma - pe klo 16 - 24 ja viikonloppuisin klo 12 - 24 akuuteissa kriisitilanteissa apua saa soittamalla hätäkeskukseen puh. 112, mistä puhelu ohjataan tarvittaessa **sosiaalipäivystykseen**. Sosiaalipäivystys tarjoaa puhelinneuvontaa ja – ohjausta. Tarvittaessa sosiaalipäivystäjä lähtee itse paikalle selvittämään tilannetta.

Perheessämme on väkivaltaa – minne soitan, mitä teen?

Turvallisuus on ihmisen perusoikeus ja hyvinvoinnin perusta. Jos koet perheessäsä väkivaltaa, älä jää yksin tilanteeseen. Arkisin virka-aikana voit ottaa yhteyttä **sosiaalityöntekijään** joka yhdessä kanssasi selvittelee asiaa ja ohjaa eteenpäin. **(014) 2671 223**.

Jos perheväkivaltilanne on akuutti tai tapahtuu virka-ajan ulkopuolella (esim. yöllä), ota yhteys **yleiseen hätänumeroon** 112 tai **poliisin** yleiseen hätänumeroon 10022. Hätäkeskuksesta puhelu ohjataan tarvittaessa päivystävälle sosiaalityöntekijälle **sosiaalipäivystykseen**, joka on tukena selvittämissä tilannetta. Poliisi tutkii kaikki perheväkivaltapaukukset ja antaa kriisitilanteessa välitöntä tukea perheelle sekä ohjaa tarvittaessa jatkohoitoon terveysasemalle.

Parisuhde rakoilee – avioero uhkaa

Pienten lasten vanhempana voit saada apua **neuvolan** henkilökunnalta myös parisuhdeasioissa lasten neuvolakäyntien yhteydessä.

Perheneuvola tukee perheitä myös perhe-elämän ja parisuhteen ongelmisissa. Palvelut ovat maksuttomia ja lähetettä ei tarvita. **(014) 266 3590**.

Myös **sosiaalityöntekijä** tukee perhe-elämän ja parisuhteen ongelmatilanteissa ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin. Lisätietoja sosiaalityöntekijältä **(014) 2671 223**. Keskusteluapua voit saada myös **Hankasalmen seurakunnasta**.

Avioero on edessä – miten menetellä?

Oikeusaputoimistosta saat neuvontaa ja apua avo- ja avioerotilanteessa: erohakemuksen laatiminen, lapsiin liittyvät sopimukset ja hakemukset, omaisuuden jakoon liittyvät asiat. Oikeusapu on joko maksutonta tai osakorvauksella riippuen taloudellisesta tilanteestasi. **Jyväskylän oikeusaputoimisto**

010 36 52245.

Vanhempien erotessa lasten huolto voi jatkua yhteishuoltajuutena tai vanhemmat voivat sopia, että huoltajuus jää vain toiselle vanhemmalle. Erotilanteissa lasten **elatusapu- ja huolto- ja tapaamisasiat** hoidetaan lastenvalvojan luona, kun vanhemmat pystyvät sopimaan asiasta keskenään. Lastenvalvoja neuvottelee vanhempien kanssa yhdessä tai erikseen sopimuskysymyksistä ja vahvistaa huollon järjestämistä koskevan sopimuksen. Lisätietoja **Jyväskylän lapsioikeudellinen yksikkö p.014 266 3513 (ma-to klo.9-10)**
<http://www.jyvaskyla.fi/sosiaalipalvelut/lapsenhuoltajuus/lapsioikeudelliset>

Jos vanhemmat eivät pysty sopimaan elatusapu- ja huolto- ja tapaamisasioista keskenään, asia jää käräjäoikeuden ratkaistavaksi ja sosiaalitoimi tekee käräjäoikeudelle olosuhdeselvityksen. Asianajajien yhteystietoja on löydettävissä internetistä.

VAIHTOEHTOJA VAPAA-AJAN VIETTOON

Lapseni haluaa harrastuksia –mitä mahdollisuuksia paikkakunnalla on?

Kulttuuripalvelut p. 014 2671 365

<http://www.hankasalmi.fi/kulttuuripalvelut/kulttuuritoimi/ajankohtaista>

Hankasalmen kirjasto p. (014) 2671 249

<http://www.hankasalmi.fi/kirjasto/kirjasto/etusivu>

Hankasalmen kansalaisopisto p. (014) 2671 268

<http://www.hankasalmi.fi/kansalaisopisto-etusivu/kansalaisopisto/etusivu>

Ala-Keiteleen musiikkiopisto p. 020 632 3225

<http://www.alakeiteleenmusiikkiopisto.fi/>

Liikunta

Tietoja liikuntapaikoista ja niiden käyttövuoroista, liikuntatapahtumista sekä liikuntatilojen ja -kenttien vuokraamisesta voit tiedustella kansalaisopiston apulaisrehtorilta p. (014) 2671 233. Monipuolista liikuntaa järjestää urheiluseura Hankasalmen Hanka. Lisätietoa <http://www.hankasalmenhanka.fi/>

Liikuntapaikkojen hoitaja p. (014) 2671 908

Nuorisotyö p. (014) 2671 373 tai 050 511 8893

<http://www.hankasalmi.fi/nuorisopalvelut/nuorille/ajankohtaista>

Nuorisotilalle voit tulla ja lähteä, kun siltä tuntuu. Nuorisotilat sijaitseva Hankasalmen kirkonkylällä, asemalla ja Niemisjärvellä. Lisätietoja aukioloajoista nuorisotyöntekijältä.

Nuorisotiloilla voit:

- pelata playstationia, biljardia, pingistä tai lautapelejä
- katsella TV:tä
- kahvitella hyvässä seurassa
- osallistua ohjattuun toimintaan, jonka sisältö suunnitellaan toiveiden mukaan.
- Tiloilla on tietokone ja nettiyhteys

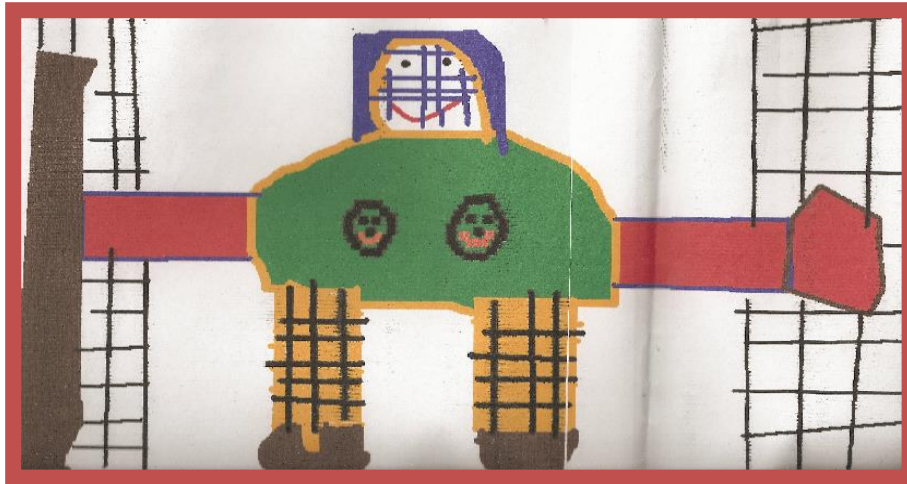
Etsivä nuorisotyö on läsnä nuorten arjessa ja tarjoaa mahdollisuuden turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa vastauksia nuoren mieltä askarruttaviin kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut.

Etsivän työn ohjaaja p. (014) 2671 338 tai 040 501 6006

Etsivän työn ohjaaja p. (014) 2671 452 tai 050 592 6360

Hankasalmen seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyö

<http://www.evl.fi/srk/hankasalmi/tapahtumat.htm>

Hankasalmelaisia nuorisjärjestöjä ja -yhdistyksiä

- Hankasalmen 4H -yhdistys ry
- Hankasalmen Hanka ry
- Hankasalmen Hehku ry
- Hankasalmen Helkanuoret
- Hankasalmen Kameraseura ry
- Hankasalmen Latu ja polku
- Hankasalmen Pohjola-Norden ry
- Hankasalmen Ratsastajat ry
- Hankasalmen Urheiluautoilijat ry
- Hankasalmen vpk:n nuoriso-osasto
- Kynsiveden Demokraattiset Nuoret
- Kärkkäälän nuorisoseura
- Mannerheimin lastensuojeluliitto Hankasalmen yhdistys ry
- Niemisjärven Palloseura ry
- Partiolippukunta Kuuhanaset ry
- Pirttimäen Pyrintö ry
- Ristimäen Demokratian Pioneerit
- Venekosken nuorisoseura

Hankasalmen perhepalveluoppaan kokoamisessa on hyödynnetty Pohjois-Karjalan kunnissa käytössä olevaa perusmallia, jossa **taustalla on sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskuksen hanke** Kouluikäisen hyvinvoinnin polku terveyden edistäjänä (2007 - 2009).

Päivitetty
11.5.2016